

POLITYKA REGIONALNA POLSKI I UE

Przedmiotami i podmiotami przemian będą kraje. Europa musi być zjednoczona regionami, ale jest to bardzo trudne gdyż nie można pominąć rządu centralnego.

Europa może rozwijać się na zasadach demokratycznych.

Aspekt regionalny: Różne państwa są zróżnicowane regionalnie, dlatego Europa musi wyrównywać te różnice.

Co jest regionem?

W UE trzeba było stworzyć jednoznaczną koncepcję regionu. Regionem jest największa samodzielne jednostka w kraju np. województwa, w Niemczech – landy.

UE uważa, że trzeba tak zarządzać aby pomoc dostawały słabe regiony i wtedy będą mogły dorównywać tym regionom mocniejszym..

OGÓLNE WŁAŚCIWOŚCI ROZWOJU KRAJU POLSKI

1) Mocne strony gospodarki

- a.** Osiągnięcie i utrzymanie równowagi makroekonomicznej
- b.** Mocny złoty i relatywnie duże rezerwy. (Mocny złoty jest przyczyną nierówności z jednej strony, ale ta moc złotego jest sztuczna, co powoduje że jest mały eksport a bardzo duży import. Mocny złoty bierze się stąd że NBP utrzymuje wysokie stopy procentowe. USA obniżają wartość dolara, Europa natomiast chce umocnić walutę. Między rządem a NBP jest konflikt o złotego. Rząd chce obniżyć wartość złotego, a NBP nie chce tego.
  - i. Znaczący napływ kapitału zagranicznego w latach 80-tych
  - ii. Rozwinięty system usług finansowychW Polsce 80% to banki zagraniczne, dlatego że Polska otworzyła się na przyływ kapitału zagranicznego
- c.** dominacja sektora prywatnego (3/4 produkcji produkowanej jest przez sektor prywatny)
W Polsce prywatyzacja jest nie zakończona.
- d.** stały wzrost wydajności pracy (przebiega poprzez eliminację zatrudnionych, zwolnienia)
24 mln ludzi zdolnych do pracy a 13 mln pracuje
bezrobocie utajone jest bardzo duże ok. 1.2 mln ludzi, 3.5 mln zarejestrowanych jest ok. 3.5 mln ludzi w urzędzie
- e.** korzystna struktura demograficzna – jest bardzo dużo ludzi młodych zdolnych do pracy. Niemcy zabezpieczyli się że po wejściu polski do UE przez 7 lat Polacy nie będą mogli być tam zatrudniani. Pozostałe 15 krajów daje możliwości wyjazdowe do pracy
- f.** policentryczna (wieloośrodkowa) struktura osadnictwa – w Polsce jest ok. 800 miast. Warszawę zamieszkuje ok. 600 tys ludności. Katowice

Poznań, Gdańsk to kandydatury na metropolie. Nadmierne rozdrobnienie ludności jest negatywne. W Polsce środowisko przyrodnicze jest mało zdeformowane.

g. decentralizacja kraju

h. poparcie członkostwa Polski w UE poprzez kraje członkowskie. Polska ma tendencję wiązania się z innymi krajami.

2) Słabe strony gospodarki

- a.** Zbyt duży udział przemysłu surowcowego, zbyt mały udział przemysłu nowoczesnego. W nowoczesnych zakładach mało ludzi zna się na technice przemysłu technicznego. Zbyt mały przerób np. hutnictwo, miedź. Nowoczesność wymaga dużego przywództwa
  - i.** Niski PKB
  - ii.** Spadek inwestycji
  - iii.** Nadmierny udział państwa w strukturze własnościową. W Polsce zostało kilkaset przedsiębiorstw państwowych.
- b.** Nadmiar transferów socjalnych. Ogromne bezrobocie. KRUS – 90% finansowane z budżetu państwa
- c.** Wysoki fiskalizm (wysokie podatki). Udział podatku w PKB jest bardzo wysoki.
- d.** Niska wydajność administracji, sądownictwa, policji
  - i.** Władza ustawodawcza
  - ii.** Władza wykonawcza
  - iii.** Władza sądownicza- sądownictwo jest bardzo słabe, procesy toczą się latami, wyroki są niewykonalne. Sądy są kompletnie nie sprawne. Policja jest mało skuteczna, ludzie nie ufają im. Musi być duża sprawność policji, sądownictwa itp.
  - iv.** Brak dogodnych z krajami UE. Potrzebne są w Polsce 3 trasy wschód-zachód, i 3 północ-południe. Autostrady były by rozwiązaniem. Europa musi się połączyć ze wschodem i zachodem!. Racjonalne byłoby także zaciągnięcie pożyczek na budowę autostrad. Rynek pracy jest niski. Polska musi znaleźć pracę dla dużej ilości ludzi.

3) Szanse

4) Zagrożenia

CELE POLITYKI REGIONALNEJ ORAZ INSTRUMENTY OSIĄGANIA TYCH CELÓW

A) Perspektywiczna pomoc UE we wdrażaniu polityki regionalnej w Polsce

Istnieje duża ilość wniosków:

1) aby do konstytucji UE włączyć kartę praw podstawowych

2) czy UE ma rozwiązywać sprawy poprzez metodę międzynarodowych organów czy też ma mieć charakter wspólnotowy czyli czy federacja czy rząd unijny

- 3) sprawa obywatelstwa – czy obywatelstwo UE czy też poszczególnych krajów (Polska stoi po stronie obywatelstwa poszczególnych krajów)
- 4) kwestie wewnętrznej struktury UE - czy przewodniczący UE ma być na stałe, czy się zmieniać o kilka miesięcy.

UE nie jest zamkniętą formą państwową, tylko stale się zmienia.
W 1957r, kiedy tworzyła się UE mówiono o tym, że poszczególne kraje powinny rozwijać się w taki sposób, aby zanikały opóźnienia poszczególnych krajów. Zapóźnienia mogły być zlikwidowane tym, że sam rynek rozwiąże i nie będzie zachodziła potrzeba organizowania polityki ekonomicznej. Utrzymywał się ten pogląd ponad 20 lat od utworzenia UE.

Obawiano się że UE będzie ingerować bezpośrednio do regionu z pominięciem państwa narodowego. Stąd wynikały różne zastrzeżenia.

ZASADA SUBSYDILANOŚCI – regiony znajdujące się w danym kraju jeżeli posiadają swoje władze samorządowe, to te władze powinny mieć prawo aby samodzielnie rozwiązywać swoje sprawy do tego momentu do którego mogą sobie same dać radę. Dopiero później mogą się ubiegać o pomoc dalej.

UWARUNKOWANIA POLITYCZNE – aby poszczególne kraje nie miały wrażenia że UE przejmuje władzę nad regionami krajów europejskich. Narodowe rządy mają stworzyć część rządów EU.

Po latach 70-tych stało się jasne w oparciu o doświadczenie UE (20 letnie) że jeśli nie stworzy się koniunktury pewne regiony stają się peryferyjnymi (nierozwiniętymi).

W procesie tworzenia polityki regionalnej – pozwalającej UE oddziaływać na zapóźnione regiony.

Statystyka unijna (Eurostat) powinna opracować najpierw podział na poszczególne regiony, które powinny być ukształtowane przez państwa narodowe (z ich własnymi postulatami)

W 15 krajach, które są obecnie członkami UE jest 77 jednostek regionalnych oznaczonych symbolem (NUTS I). Regiony te mają odpowiadać historycznym tradycjom oraz pewnym koncepcjom gospodarczym.

Region powinien być samodzielny i mieć władze samorządowe z wyboru.

Region jest oznaczony w statystyce jako NUTS I – to poszczególne państwo lub część federalna.

Podzielono Europę na poszczególne regiony i podlegają one pomiarom:

- PKB
- dochody na 1 mieszkańca
- zatrudnienie

Jeżeli w jakimś regionie jest bezrobocie lub mały dochód na 1 mieszkańca. Lub spadek PKB to wtedy UE dokonuje działań na rzecz rozwoju tego regionu.

Pomoc ta przydzielana jest w UE na szczególną wartość i dokonuje się poprzez 2 polityki:

- rolną
- regionalną

Polityka regionalna obejmuje ponad 40% środków UE (budżetu UE) – jest to działanie na rzecz zapóźnionych regionów. Komisja UE kieruje pomoc do poszczególnych regionów według zespołu wskaźników, które mówią czy PKB na 1 mieszkańca jest mniejsze od 75% przeciętnie. Czyli pomoc otrzymują te regiony, które mają mniej niż 75% na 1 mieszkańca. Cel główny polega na tym, aby ograniczyć zapóźnienia poszczególnych regionów. Polityka regionalna jest bardzo humanistyczna i mówi się, że wypływa z solidarności regionów. Gdyż regiony silniejsze świadczą podatki a UE kieruje te środki do regionów słabo rozwiniętych.

ZASADY REALIZACJI POLITYKI REGIONALNEJ

1) Generalne:

- a) Obowiązuje zasada **SUBSYDIALNOŚCI** – polega ona na tym aby każde ogniwo samorządu miało prawo rozwiązywania samodzielnie swoich problemów w takim zakresie w jakim jest możliwe do rozwiązania przez władze gminne, powiatowe i wojewódzkie. Władza UE nie ingeruje w sprawy regionu dopóki region daje sobie sam radę. Pomoc nadchodzi, gdy powiat lub gmina zwraca się o nią. Jest to zasada poszanowania własnych możliwości, autonomiczności i samodzielności.
- b) Zasada **KOORDYNACJI** – polega na tym aby władze narodowe i władze EU zapewniły możliwość koordynacji rozwoju. Aby poszczególne regiony mogły zachować swoją tożsamość i aby składały się na harmonijny rozwój całego kraju.
- c) Zasada **ELASTYCZNOŚCI** – chodzi o to aby nie usztywniać żadnej zasady, aby dostosowywać procesy i pomoc do potrzeb regionalnych (aby regiony nie były podporządkowane jakimś innym zasadom które by działały wbrew nim)

ZASADY ORGANIZACJI POLITYKI REGIONALNEJ

- 1) zasada **PROGRAMOWANIA** – poszczególne regiony powinny działać i nie powinny czekać aż rynek rozwiąże wszystkie problemy sam.
- 2) Zasada **PARTNERSTWA** – polega na tym żeby nie zmuszać poszczególnych podmiotów do określonych działań, aby wszystko co jest potrzebne do przewyciężenia zapóźnień w rozwoju powstawało nie na zasadzie wymuszeń ale na zasadzie partnerstwa (aby poszczególne regiony dogadywały się między sobą)

- 3) Zasada **KOMPATYBILNOŚCI** – to wzajemne dostosowanie się procesów, podmiotów w działaniach. Aby to co się tworzy w poszczególnych regionach ze sobą nie kolidowało i nie było sprzeczne.
- 4) Zasada **SPÓJNOŚCI** – mówi aby poszczególne procesy były ze sobą skoordynowane pod względem sensu ekonomicznego np. jeżeli istnieje bezrobocie to powinny powstawać nowe miejsca pracy aby zapewnić tą pracę, lub jeśli w jakimś regionie rozwija się przemysł to powinno istnieć zawodowe szkolnictwo wspomagające rozwój regionów.

T: ZASADY FINANSOWANIA POLITYKI REGIONALNEJ

- 1) Sposoby gromadzenia środków do budżetu UE: Każdy kraj będący członkiem UE jest zobowiązany do płacenia składki (Polska 10-14 mld. złoty) Niezależnie od tego część podatku VAT będzie również spływała do budżetu UE. W rezultacie tego w budżecie UE zbiera się kwota która pokrywa koszty administracyjne i stanowi podstawę do udzielania pomocy. Część tych środków przeznaczana jest na
  - politykę rolną
  - politykę regionalną (największa ilość środków, w skali rocznej ok. 40 mld. Euro, głównie dla regionów najslabiej rozwiniętych)Polska będzie tym krajem który będzie korzystał z różnych funduszy przedakcesyjnych a potem środków strukturalnych ponieważ ponieważ Polsce PKB na mieszkańca wynosi 8 mld. Euro a w UE 40 mld. euro. Na cele regionalne Polska uzyska środki, ale nie otrzyma ich polski rząd

Zasady dystrybucji środków:

- a) każde województwo musi mieć swój:
  - program rozwojowy (biznesplan wysyłany jest do UE)
  - swoje środki ok. 25%, a reszta dopłaca UE

ZASADY FINANSOWANIA:

- 1) Powinna nastąpić koncentracja inwestycji – żadna inwestycja nie powinna być oddzielna. Inwestycje muszą być tworzone na podstawie programów zawierających osie rozwojowe.
- 2) Zasada **DODAWALNOŚCI** – polega na tym żeby różne źródła inwestycyjne się kumulowały w jednym strumieniu i aby rozwiązywały sprawy główne, najważniejsze np. likwidacja zapóźnienia regionalnego.
- 3) Zasada **KOMPLEMENTARNOŚCI** – poszczególnych inwestycji z stosunku do rozwoju głównego (zgodnie ze strategią). Cele główne muszą więc być komplementarne nie mogą być sprzeczne.
- 4) Zasady **OCENY** realizacji programów – jest konieczna po to aby można było zapewnić efektywność (musi być poprzedzone analizą)
  - a. Monitorowanie – to dokumentacja przebiegu sytuacji. Powinno towarzyszyć wszystkim procesom rozwojowym, ponieważ ciągle należy sprawdzać efektywność. UE przewiduje analizy w kilku wariantach:

Praca pochodzi z serwisu www.e-sciagi.pl

- i. Ocena EXANTE – ocena programów i ich efektywności przed rozpoczęciem inwestycji
- ii. Ocena EXPOST – ocena po dokonaniu inwestycji
- iii. Ocena finansowa czyli budżetowa

T: KONCEPCJE I ZAKRES POLITYKI REGIONALNEJ W UE

W przeszłości - UE koncentrowało się na polityce regionalnej na infrastrukturze. Uważała, że polityka regionalna powinna pomagać do wytworzenia się biegunów wzrostu, czyli okręgów które SA lokomotywą (dynamiką) rozwoju np. metropolie (okręgi zapewniające wzrost gospodarczy w skali europejskiej), oraz regionach gdzie powstają warunki do wzrostu dochodów. Próbowano przenosić pewne przemysły z centr do powiatów

Obecnie – poszerza się zakres działania polityki regionalnej. Polega ona teraz na tym, aby w każdym regionie wytworzyć mobilizację społeczności do wykorzystywania własnych możliwości. Czyli aby ludność zrozumiała potrzebę rozwoju i zmobilizowała się do wspomagania tego rozwoju.

Różnice - (obecna a przeszłość)-

- obecna ma wyzwalać inicjatywę do wykorzystywania własnych możliwości w regionach. Rola państwa polega na tym, aby zainspirować społeczność (rozpocząć edukację), aby zmobilizować ludzi do działania na rzecz regionów. Obowiązuje zasada że gdy UE pomaga podmiotom prywatnym to udział własny musi być większy niż 50%, a jeżeli SA to inwestycje publiczne to 30% udziałów własnych.

Polityka regionalna jest skierowana na przedsiębiorczość ludzkości zamieszkującej dany region. Nowa polityka regionalna to to kreacja nowych alokacji inwestycji.

UE w ostatnich latach dokonała pewnego zwrotu w polityce regionalnej. Dawniej dominowały tendencje, aby polityka regionalna była podstawą do integracji, aby unia była Europą regionów.

W ostatnich latach uważa się, że polityka regionalna powinna pozostać w regionach a nie państwach narodowych. Zjednoczenie Europy powinno polegać na zjednoczeniu państw narodowych a te dopiero z regionami. Nie może być tak, że Europa koncentruje się na zjednoczeniu Europy regionów.

Konieczne jest wyrównanie poziomu regionów jednak UE powinien być zjednoczoną Europą, gdzie państwa tworzą rodzinę UE.

Polska jest krajem unitarnym nie można wydzielać grup mniejszościowych.

T: POZIOM ROZWOJU POLSKI

W Polsce region oznacza województwo. Tą decyzję podjęła Rada Ministrów. Bardzo nierównomierny jest poziom rozwoju. Kraj dzieli się na dwie części.

- 1) zachodnią – o 30% wyższy poziom rozwoju na 1 mieszkańca
- 2) wschodnią – o 30% mniejsze PKB na jednego mieszkańca

Warszawa jest wyjątkowo rozwinięta pomimo tego że leży w części wschodniej.

W części zachodniej można wydzielić.

- 1) ziemie odzyskane – od Olsztyńskiego przez Pomorskie, Lublińskie, dolnośląskie, Opolskie – w tych regionach państwowe gospodarstwa rolne zostały zlikwidowane i nastąpiła tam duża pustka. Również w przemyśle dużo zakładów zbankrutowało. We wschodniej też jest dużo nierówności (cała wschodnia strona jest słabo rozwinięta)

MIARY RÓŻNIC ROZWOJU (robimy to przy pomocy instrumentów-wskaźników)

- 1) Poziom PKB (to suma produktów końcowych mierzone wartością pieniądza pomniejszona o nakłady materiałowe poniesione na wytworzenie) – to miara względnie prawidłowa. Przy pomocy PKB i przeliczeniu na 1 mieszkańca mamy jeden ze wskaźników rozwoju. W wyniku pomiarów otrzymujemy bardzo zróżnicowane regionów.
- 2) Pod względem stopy zatrudnienia i stopy bezrobocia – obliczamy jaki procent ludności będącej w wieku produkcyjnym jest zatrudniona w jednym regionie i jak część w drugim. W procesie porównania regionów otrzymujemy duże zróżnicowanie. Istnieje również bezrobocie utajone : osób które nie mogą zarejestrować się bądź nie chcą.
- 3) Poziom infrastruktury (to wszystko co jest związane z obsługą czyli np. drogi (infrastruktura twarda) oraz infrastruktura miękka to oświata, ochrona zdrowia). W procesie porównywania infrastruktury miękkiej i twardej otrzymujemy nierówności regionów.
- 4) Kwestia zróżnicowanego rozwoju: chodzi o ochronę środowiska, np. ile w danym regionie wynosi emisja gazów w przeliczeniu na 1km(kw) lub na jedna osobę. Jeżeli duże jest zanieczyszczenie regionu to wtedy ten region jest gorszy niż region inny i ma obowiązek eliminować te zanieczyszczenia.
- 5) Udział przemysłu i rolnictwa mierzony PKB
- 6) Poziom wykształcenia ludności

Ocena sytuacji które województwa są zapóźnione w rozwoju oraz te które są więcej niż przeciętnie rozwinięte w Polsce.

W stosunku do UE polska ma PKB 3 krotnie mniejszy.

Najmniej rozwinięte województwa to:

- 1) warmińsko-mazurskie (Olsztyn)
- 2) podlaskie (Białystok)
- 3) lubelskie
- 4) podkarpackie (Rzeszów)
- 5) świętokrzyskie (Kielce)

Najbardziej rozwinięte regiony to:

- 1) mazowieckie – ponieważ na jego wynik PKB składa się bardzo wysoki podział Warszawy tzw: subregiony (wydzielone regiony w ramach województwa mazowieckiego). Niektóre regiony różnią się między sobą 4 krotnie.

Praca pochodzi z serwisu www.e-sciagi.pl

- a. Część północna słabo rozwinięta
  - b. Część zachodnia , bardziej
  - c. Część południowa bardziej
  - d. Warszawa – gdzie mieści się bardzo dużo różnego rodzaju produktów które powstają z handlu, ponieważ dużo importuje z zagranicy.
- 2) Wielkopolskie – (Poznań)
  - 3) Trójmiasto (Gdańsk, Gdynia, Sopot)
  - 4) Dolnośląskie (Wrocław)
  - 5) Szczecińskie
  - 6) Opolskie – mniejszości niemieckie. Ludzie posiadają podwójne paszporty i mają prawo do zatrudnienia na terenie Niemiec. Dlatego to województwo znajduje się dość wysoko

Polska należy do tych krajów, które są bardzo zróżnicowane pod względem rozwoju a porównując z innymi krajami nawet niski lub średni. Dlatego mamy bardzo duże wyzwanie w kwestii wyrównania rozwoju regionów.

Porównując miasta powiatowe na pierwsze miejsce wysuwają się miasta powiatowe śląska. Zróżnicowania są również duże na terenie wielkopolski (podobnie jak mazowieckim)

Pod względem bezrobocia:

- 1) ponad 20% wramińsko-mazurskie
- 2) największe skupiska bezrobocia – to tzw. Galicja południowo-wschodnia (województwo podkarpackie) gdzie były duże zakłady np. zbrojeniowe, gdzie przemysł ten został wyeliminowany.

Zróżnicowanie pod względem innowacji (postępu) –

- 1) 38% na cele innowacyjne to województwo śląskie i mazowieckie
- 2) 15% łódzkie, małopolskie
- 3) 2,8% warmińsko-mazurskie, podlaskie

Kwestia rekreacji i wypoczynku:

Polska ma około 5 tyś miejsc nadających się do rekreacji i wypoczynku. Jednak występują nierównomierności rozwoju w porównaniu z całym pasem gór.

Kwestia nauki (która tworzy wynalazki), jest w Polsce w kompletnej zapaści. Polska przeznaczona 0,5% PKB. Nie ma możliwości, aby w ramach tego wskaźnika można było mieć w Polsce swoje wynalazki. Jeżeli się nie ma swoich wynalazków następuje zastój. Przy tak małym nakładzie na badania naukowe Polska będzie się słabo rozwijała. Trzeba, więc dokonać wiele zmian w tej dziedzinie. Bez tego postępu nie może być postępu globalnego.

PRZECIWDZIAŁANIE:

- 1) Pod względem ustawowym : jest ustawa która mówi że państwo ma wspierać rozwój regionalny i przeciwdziałać nierównościom. Są przepisy które zobowiązują Radę Ministrów do rezerwowania środków na

przełamywanie zapóźnień. Wspieranie rozwoju regionalnego ma następować poprzez następujące kierunki działania:

- a. Rząd ma zapewnić środki na wyrównanie nierówności – dostarczać do samorządu środki np. na nowe miejsca pracy
- b. Rząd musi wspierać proces zdolności konkurencyjnej poszczególnych przedsiębiorstw.
- c. Rząd ma wyrównać i rezerwować pewną ilość środków na przełamywanie zapóźnień, aby obejmowała wszystkich ludzi (tych z miast oraz wsi)

Wsparcie może być przeznaczane na:

- 1) kontrakty wojewódzkie – to sposób współdziałania samorządów wojewódzkich (regionalnych) które są zobowiązane do opracowania koncepcji rozwoju i wysuwania w stosunku do rządu propozycji rozwoju. Tedy następuje montaż środków finansowych. Finansowych ten sposób można zwiększać możliwości rozwoju. Kontrakty to nowy sposób działania samorządów i rządu. Każdego roku w budżecie zostaje pewna ilość środków na kontrakty wojewódzkie. Rząd ma obowiązek dofinansować, a województwo wygospodarować pewną ilość środków własnych. 30% musi pochodzić ze strony samorządów. Kluczową sprawą w Polsce jest kreowanie postępu i innowacji w małych i średnich przedsiębiorstwach.
- 2) Edukacja dorosłych
- 3) Kultura regionalna i lokalna

T: DOSTOSOWANIE POLSKIEJ POLITYKI REGIONALNEJ DO POLITYKI UE LATA 2004-2006

Tezy:

- 1) W najbliższych latach wydatki UE na cele polityki regionalnej będą drugim co do wielkości wydatkiem budżetu UE (czyli ok.37%), z czego 5% będzie na rolnictwo
  - a. Fundusz socjalny – dla regionów o szczególnie trudnej sytuacji społecznej (ludzkiej)
  - b. Do funduszy **przedakcesyjnych** tj. przedwstapieniowych należą:
    - i. **FARE** (fundusz wspomaganie przygotowań Polski i Węgier do wstąpienia do unii)
    - ii. **ISPA** (fundusz z którego się finansuje ochronę środowiska oraz infrastrukturę związaną ze sprawami transportu)
    - iii. **SAPARD** (fundusz z którego finansuje się postęp w rozwoju rolnictwa)Do funduszy strukturalnych (przyznawanych po wstąpieniu do UE)
- 2) Obszary o niskim poziomie rozwoju pozostaną podstawowym przedmiotem działań UE (pomoc regionalna)
- 3) Zmiany polityki regionalnej w UE do 2006r będą dotyczyły 37% budżetu UE. Budżet UE buduje się na 6 lat (obecny 2000-2006)

Praca pochodzi z serwisu www.e-sciagi.pl

- 4) Skala transferów finansowych 2000-2006 będzie zależna od wstąpienia naszego kraju do UE.
- 5) Środki europejskie będą najważniejszą pozycją w polityce regionalnej Polski w najbliższych latach. Unia nie daje 100% na żadne inwestycje. Maksimum jest to 90%, ale najczęściej 70%. Nasza składka to 10 mld euro rocznie.
- 6) Najważniejszą misją funduszy przedakcesyjnych jest przygotowanie do uruchomienia funduszy strukturalnych
- 7) Regionalizacja Polski na obszary typu region i subregion odpowiada naszemu podziałowi administracyjnemu (województwo-region). W każdym województwie wydzielono subregiony (razem jest 46 subregionów). Regiony i subregiony są wyznacznikiem pomocy unijnej.

Jakie kryteria stosować przy podziale środków pochodzących z unii??

Ministerstwo Gospodarki sprawuje koordynację nad rozdziałem środków z UE.

Ministerstwo Rolnictwa będzie miało dwa programy:

- 1) fundusz ukierunkowania i gwarancji – czyli wspierania struktury agrarnej i jej poprawy, udzielania gwarancji pod kredyty dla rolników
- 2) program rybołówstwa
  - a. NUTS1
  - b. NUTS2
  - c. NUTS3
  - d. NUTS4
  - e. NUTS5
  - f. Nts – regiony które związane są z polityką regionalizacji

- 8) Obecnie trzeba przygotować się do montażu finansowego – oznacza to strukturę finansowania obiektu inwestycyjnego który jest współfinansowany przez UE. Jeżeli UE finansuje 70% to pozostałe 30% może być finansowane przez samorząd, ludność, beneficjenci. Jeżeli środki z UE przeznaczone są na prywatne inwestycje których właścicielami są prywatni ludzie to będą musieli oni dopłacić 50% w tym montażu i nie może korzystać ze środków publicznych.
- 9) Znaczna część funduszy europejskich powinna być w Polsce uruchomiona w sposób zdecentralizowany

Podsumowanie:

Polska przygotowując się do wstąpienia do UE powinna zabezpieczyć kwestie:

- wolnego przepływu kapitału

- licencji

wolnego przepływu siły roboczej

T: ZINTEGROWANY PROGRAM OPERACYJNY ROZWOJU REGIONALNEGO 2004-2006 NA TLE MIĘDZYNARODOWEGO ROZWOJU

1) Fundusze przedakcesyjne (przedwstąpieniowe):

- a. FARE
- b. ISPA
- c. SAPARD

Kiedy wstąpimy do UE fundusze te przestaną funkcjonować i Polska nabierze uprawnień do korzystania z funduszy strukturalnych

- 1) fundusz regionalny
- 2) fundusz orientacji i gwarancji
- 3) fundusz społeczny
- 4) fundusz techniczny
- 5) fundusz specjalny (spójności) – dla szczególnie zaniedbanych krajów - gdzie kraj ma wyrównać zaległości w ciągu kilku lat (Polska 9 lat)

JAK FUNDUSZE BĘDĄ WYKORZYSTYWANE W POLSCE?

Wszystkie fundusze unijne tworzą podstawy finansowe unii do wspierania procesów preferowanych w krajach członkowskich (podstawy wsparcia). W Polsce przygotowano 8 programów (mówi się o 6) przy pomocy których będą wykorzystywane przyznane fundusze. Fundusze te będą służyły do finansowania programów rozwoju UE

Są to programy:

- 1) **sektorowy program wzmocnienia konkurencyjności gospodarki** (Unia 70%, Polska 30%)- czynniki kształtujące konkurencyjność:
  - a. poziom techniczny – nakłady na zwiększanie
  - b. funkcjonowanie biznesu – umiejętność zajmowania się zyskiem, organizacją, rozwojem interesów
  - c. makroekonomiczne czynniki gospodarcze –
    - i. stopa procentowa kredytów
    - ii. kursy walutowe (relacje złotego do innych walut)Różnice w wydajności pracy w Polsce i UE SA duże trzeba więc wzmocnić tę konkurencyjność. Chodzi tutaj o końcowy produkt wytwarzany przez nas
- 2) sektorowy program rozwoju zasobów ludzkich – ma wzmocnić rozwój zasobów ludzkich będą pobierane środki na przekwalifikowanie, wykształcenie, uzbrojenie np. komputery, czyli rozwój zasobów ludzkich
- 3) program wspierania restrukturyzacji rolnictwa i obszarów wiejskich – fundusz orientacji i gwarancji rolnych
- 4) sektorowy program rozwoju rybołówstwa
- 5) sektorowy program rozwoju komunikacji i transportu – budowa dróg
- 6) sektorowy program ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowany z funduszu spójności

- 7) zintegrowany program operacyjny rozwoju regionalnego bezpośrednio adekwatny do polityki regionalnej. Składa się z 16 części. Każde województwo otrzymuje określone środki.
- 8) Program pomocy technicznej – pomoc dla podmiotów np. przygotowanie projektów inwestycyjnych (mały)

TRANSFERY Z UE DO POLSKI 2004-2006

- 1) 11,4 mld.euro – to wszystkie razem fundusze unijne strukturalne łącznie z funduszem spójności. Jest to podstawa wsparcia dla Polski kiedy przystąpimy do UE. Ta kwota będzie trochę większa z uwagi na to że fundusze przedakcesyjne (3) będą honorowane także w tym zakresie zakresie jakim będą Przyznawane np.:
  - a. ISPA – rocznie wynosi 169 mln euro – funkcjonuje od 2000r
  - b. SAPARD – fundusz orientacji i gwarancji (na cele rolne)- to około 170 mln euro. Funkcjonuje od 2000r. Na skutek różnych przyczyn nie był wykorzystywany. Będzie on więc wykorzystany w przyszłości. Za 2001,2002,2003, czyli 3x 170 mln euro. Kwota ta więc będzie powiększona o niewykorzystane środki.
  - c. Dodatkowo poza tymi kwotami będzie funkcjonował fundusz specjalny – dopłat bezpośrednich do produkcji rolnych

Jakie cele łącznie stawia sobie UE przyznając środki dla Polski?

Te wszystkie fundusze powinny spełniać cele np. budowa autostrad:

- transport – Helsinki – Warszawa, Berlin – Warszawa – Moskwa
- południe – Berlin – Wrocław – Katowice – Kijów, Gdańsk – Katowice (Grudziądz, Poznań, Ostarawa, Czechy)

Zintegrowany program rozwoju regionalnego, cele:

- 1) ograniczyć zróżnicowanie
- 2) przeciwdziałać wykluczeniu
- 3) zapewniać trwałą dynamikę rozwoju
- 4) wyrównywać PKB we wszystkich regionach
- 5) porawić zatrudnienie

Zasady realizacji programu:

- 1) zasada programowania
- 2) zasada koncentracji na najważniejszych zasadach
- 3) zasada dodatkowości (środki unijne tylko dodatkowo)
- 4) zasada subsydiarności (żeby wzbudzać inicjatywę regionów)
- 5) zasada partnerstwa (udział mają brać wszyscy)

Na lata 2004-2006 na program przeznaczają się 4.400 euro czyli około 17 mld złotych łącznie , z tego z funduszu strukturalnego UE 3 mld euro (czyli 12 mld złotych), około 4 mld ze środków Polskich. W sumie program będzie oparty o 4.400 mln euro z czego 70% to fundusze unii i 30% Polska.

Cele programu:

- 1) W każdym regionie wykształtować centra regionalne (rozwojowe)
- 2) Powiązanie różnych centr rozwojowych w jedną całość
- 3) Powiązanie regionów krajowych i regionalnych pewnymi trasami
- 4) Wzrost liczby naukowo-badawczych instytucji
- 5) Dostęp do infrastruktury technicznej
- 6) Racjonalizacja transportu miejskiego

Środki działania będą określane łącznie na 2.400 mln euro (10 mld złotych) złotych czego:

- 1 mld euro – drogi
- 600 euro – środowisko
- 200 euro - badania naukowe
- 360 mln złotych – transport
- dodatkowe środki – wykształcenie zawodowe

Podział środków na województwa

- najwięcej środków dostaną – mazowieckie (rozwój bazy), śląskie (restrukturyzacja) – około 10% wszystkich środków
- 6%-7% do 3% - otrzymają – opolskie i lubuskie

Cele:

- 1) generalny – zwiększanie na 1 osobę PKB w stosunku do UE. Obecnie w Polsce PKB jest około 40 tego co jest w UE. W 2008r ten poziom PKB powinien wynosić 50%-55%. Polska w ciągu 5 lat powinna zmniejszyć dystans pod względem PKB na jednego mieszkańca. Jednak jest to mało realne. Gdyż zwiększenie PKB wymaga, aby tempo wzrostu było 2,3 - krotnie wyższe niż w UE.
- 2) Zmniejszenie udziału zatrudnienia w rolnictwie. Do 2008 roku powinien się zmniejszyć do 13%.
- 3) Zwiększenie udziału w nowoczesnym przemyśle
- 4) Zmniejszenie różnicowania PKB na osobę w poszczególnych regionach
- 5) Zróżnicowanie w zakresie bezrobocia
  - a. Mazowieckie to około - 10%
  - b. Warmińsko-mazurskie – 18%

Cele strategiczne narodowego programu rozwoju:

- 1) osiągnąć wzrost do 2006r
- 2) zwiększenie zatrudnienia
- 3) w pełni wykorzystać środki z UE
- 4) strategię finansów – wzrost gospodarczy ma zostać zrealizowany możliwie ze środków publicznych, zwłaszcza w dziedzinach gdzie inwestycje będą miały charakter publiczny

Rozwój zasobów ludzkich:

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu:

- 1) Doksztalcanie ludzi
- 2) Budowa zakladów pracy które mają szansę sprzedawać produkowane towary i usługi
- 3) Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw
- 4) Przeciwdziałać zjawisku marginalizacji i wykluczeniom społecznym np. PGR-y gdzie ludność została wyrzucona, stanowią oni grono ludzi bezrobotnych bez środków do utrzymania
- 5) Rozwój systemu kształcenia ustawicznego- doksztalcanie zawodowe
- 6) Promocja rozwoju szans kobiet i mężczyzn
- 7) Ochrona środowiska i zagospodarowanie
- 8) Wzmocnienie konkurencyjności regionów
- 9) Kompleks ochrony środowiska
- 10) Wspólna polityka rolna – rozwój infrastruktury rolnej